

هیپاتیت ویروسی نوع B در ایران اپیدمیولوژی، مکانیسم آسیب سلول‌های کبدی و سیر بالینی

رضا ملک زاده^۱، زینب ملک زاده^۲

^۱ استاد، مرکز تحقیقات گوارش و کبد، بیمارستان شریعی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران
^۲ پژوهشگر، مرکز تحقیقات گوارش و کبد، بیمارستان شریعی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، ایران

چکیده

هیپاتیت B به عنوان شایع‌ترین علت هیپاتیت حاد و مزمن ویروسی در بالغین ایرانی شناخته شده و علت بیش از ۷۰ درصد از سیروزهای کبدی و سرطان اولیه کبد در ایران محسوب می‌شود. قبل از شروع واکسیناسیون عموم نوزادان ایرانی بر علیه این ویروس در سال ۱۳۷۲، میزان عفونت با ویروس در سطح کشور نزدیک به ۳۰ درصد بود و حدود ۳ درصد از جمعیت کشور ناقل این ویروس بودند. با انجام برنامه واکسیناسیون میزان عفونت به کمتر از ۲۰ درصد و درصد ناقلین به ۲ درصد کاهش یافته است. با وجود برقراری برنامه واکسیناسیون کشوری نزدیک به ۲ میلیون نفر از جمعیت ایران هم‌اکنون عفونت مزمن هیپاتیت B دارند که اکثر آنها بدون علامت بوده و ناشناخته هستند و بر اساس تخمین هر سال حداقل ۵۰۰۰ نفر از عواقب عفونت بیماری فوت می‌کنند. تشخیص به موقع و درمان موثر این ویروس می‌تواند بیماری، ناتوانی و مرگ ناشی از این عفونت را کاهش دهد.

کلیدواژه: هیپاتیت B، مرگ و میر، واکسیناسیون

گوارش / دوره ۱۴، شماره ۴، زمستان ۱۳۸۸، ۲۲۶-۲۳۴

از تخریب بافت کبد از تظاهرات بارز آن است. از نظر بالینی سه تابلوی مشخص آن عبارتند از: ۱- حاد (Acute)، ۲- برق آسا (Fulminant) و ۳- مزمن (Chronic).

هیپاتیت‌های ویروسی یکی از پنج عامل عفونی مرگ زودرس انسان در سطح جهان هستند. هر سال حداقل یک میلیون نفر از جمعیت جهان در اثر هیپاتیت‌های ویروسی تلف می‌شوند.

هیپاتیت حاد

در بالغین ایرانی شایع‌ترین علت هیپاتیت حاد ویروسی، هیپاتیت B* است. (۲)، این موضوع به خصوص به دلیل این واقعیت است که اکثر قریب به اتفاق ایرانیان تا قبل از سن ۳۳ سالگی به هیپاتیت A مبتلا شده و ایمنی حاصل نموده‌اند. (۴)، در مرتبه‌ی بعدی ویروس HAV** به خصوص در بالغین جوان و HEV*** در مناطق آندمیک اهمیت بالایی دارند. در اروپا و آمریکای شمالی هیپاتیت A حتی در بالغین، شایع‌ترین علت هیپاتیت حاد ویرال محسوب می‌شود. ویروس HCV**** ندرتاً به صورت حاد ظاهر می‌کند. (۳)، در اکثر موارد هیپاتیت حاد بدون یرقان (Anicteric) با علائم بالینی خفیف در حد سرما خوردگی ایجاد می‌شود و در بسیاری از بیماران، عفونت حاد تشخیص داده نمی‌شود. در نوع A و E نزدیک به ۱۰۰ درصد بیماران، در هیپاتیت B ۹۰ درصد و در هیپاتیت C ۲۰ درصد بیماران خودبخود خوب می‌شوند. آن‌گاه

در دو دهه‌ی آخر قرن بیستم، به یمن پیشرفت‌های سریع علمی، این ویروس‌ها و پی‌آمدهای ناشی از آنها بهتر شناخته شدند، داروهای برای درمان آنها شناخته شد، و اطلاع‌رسانی صحیح به مردم درباره‌ی روش‌های انتقال و چگونگی جلوگیری از آن‌ها انجام گرفت. هم‌چنین، واکسن‌های بسیار موثر برای پیشگیری برخی از آنها، کشف شد. بروز هیپاتیت نوع B در ایران بسیار شایع‌تر از کشورهای غربی است. هیپاتیت B در بالغین ایرانی شایع‌ترین علت هیپاتیت حاد و مزمن ویروسی است. (۱-۳)

سیر طبیعی

هیپاتیت B یک بیماری عفونی سیستمیک محسوب می‌شود که به دلیل تمرکز ویروس هادر کبد، علائم بالینی، بیوشیمیایی و هیستوپاتولوژی ناشی نویسنده مسئول: تهران، خیابان کارگر شمالی، بیمارستان شریعی، مرکز تحقیقات گوارش و کبد

تلفن و نمابر: ۰۲۱-۸۸۲۲۰۲۶

پست الکترونیک: malek@ams.ac.ir

تاریخ دریافت: ۸۹/۲/۲

تاریخ پذیرش: ۸۹/۳/۱۷

* Hepatitis B Virus

** Hepatitis A Virus

*** Hepatitis E Virus

**** Hepatitis C Virus